

SYSTEMY EDUKACJI W EUROPIE – STAN OBECNY I PLANOWANE REFORMY

RUMUNIA

1. Populacja uczących się i język nauczania

W roku szkolnym 2003/04 na różnych poziomach edukacji kształciło się 46,88% ludności Rumunii w wieku poniżej 24 roku życia. Na początku roku szkolnego 2002/03 w placówkach prowadzących kształcenie obowiązkowe zarejestrowano 2 171 147 dzieci i młodzieży (co stanowi 93,6% grupy wiekowej objętej kształceniem obowiązkowym). Urzędowym językiem nauczania jest język rumuński, ale na wszystkich poziomach nauczanie prowadzi się także w językach mniejszości etnicznych i narodowych (węgierskim, niemieckim, serbskim, ukraińskim, czeskim, chorwackim, tureckim i romskim).

2. Administracja i finansowanie edukacji

Do szkół publicznych, finansowanych przez państwo, uczęszcza 95,6% ogółu uczniów. Prywatne placówki edukacyjne, zakładane i prowadzone przez organizacje pozarządowe, funkcjonują przede wszystkim na poziomie szkolnictwa wyższego.

Ministerstwo Edukacji i Nauki składa się z kilku departamentów, które odpowiadają za różne formy i poziomy edukacji. Na szczeblu regionalnym, w każdym okręgu istnieje inspektorat szkolny, kierowany przez inspektora generalnego. W każdej szkole działa rada szkolna i zarząd szkoły, które wspomagają dyrektorów szkół w wypełnianiu zadań kierowniczych. Jeśli chodzi o inspekcje szkolne, dyrektorzy szkół i inspektorzy generalni mają obowiązek przygotowywania rocznych sprawozdań na temat warunków i poziomu kształcenia w podległych im placówkach. Sprawozdania te przedkłada się następnie władzom lokalnym oraz Ministerstwu Edukacji i Nauki.

3. Edukacja przedszkolna

W roku szkolnym 2003/04 edukacja przedszkolna obejmowała grupę wiekową 3-6 lat. Kształcenie na tym poziomie prowadzi się w przedszkolach (*grădinițe*), wśród których większość stanowią placówki publiczne. Edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa i bezpłatna. W roku szkolnym 2002/03 do wszystkich placówek przedszkolnych uczęszczało 69,2% dzieci.

Zarówno publiczne, jak i prywatne przedszkola prowadzą zajęcia edukacyjne w ramach znormalizowanych programów (5 godzin dziennie), dłuższych programów (10 godzin dziennie) i programów tygodniowych (5 dni w tygodniu). Edukacja przedszkolna jest zorganizowana zgodnie z podziałem na grupy wiekowe: 3-4 lata, 4-5 i 5-6 lat.

4. Kształcenie obowiązkowe

a) Etapy

	Grupa wiekowa
Școală primară (szkoła podstawowa)	6-10 lat
Gimnaziu (I etap ogólnokształcącej szkoły średniej I stopnia)	10-14 lat
Liceu – ciclul inferior (II etap ogólnokształcącej lub profilowanej szkoły średniej I stopnia) lub Școală de Arte și Meserii (zawodowa szkoła średnia I stopnia)	14-16 lat 14-16 lat

Kształcenie obowiązkowe trwa 10 lat i jest podzielone na trzy etapy: szkoła podstawowa (4 lata), I etap szkoły średniej I stopnia – kształcenie ogólne (4 lata) i II etap szkoły średniej I stopnia, w ramach którego prowadzi się kształcenie ogólne, profilowane lub zawodowe (2 lata).

Obecna struktura kształcenia obowiązkowego, wynikająca z nowelizacji Ustawy o oświacie z czerwca 2003 r. (Ustawa 268/2003), została wprowadzona od roku szkolnego 2003/04. Kształcenie obowiązkowe zostało przedłużone o dwa lata po ukończeniu *Gimnaziu*. Uczniowie mogą obecnie kontynuować naukę w ramach niższego cyklu *Liceu*, w którym prowadzi się kształcenie ogólne, a program obejmuje elementy przygotowujące do wyboru profilu/specjalizacji w szkole średniej II stopnia, lub w *Școală de Arte și Meserii* (szkole sztuk pięknych i rzemiosła), w której prowadzi się kształcenie zawodowe przygotowujące do podjęcia pracy w różnych zawodach; w tym drugim przypadku absolwenci powinni ukończyć rok uzupełniający przed podjęciem nauki w szkole średniej II stopnia.

Uczniowie rozpoczynają naukę w ramach niższego cyklu *Liceu* (liceum) lub w szkole sztuk pięknych i rzemiosła od roku szkolnego 2004/05.

b) Dzienny/tygodniowy/roczny wymiar zajęć

Rok szkolny 2003/04 obejmuje 179 dni (36 tygodni) zajęć dydaktycznych, podzielonych na dwa semestry. Zajęcia są rozłożone na pięć dni w tygodniu. Liczba lekcji (trwających 50 minut) tygodniowo wynosi od 18-20 w pierwszych klasach szkoły podstawowej do 29-30 w ostatnich klasach I etapu ogólnokształcącej szkoły średniej I stopnia i maksymalnie 30 w szkole sztuk pięknych i rzemiosła lub 32 w niższym cyklu liceum. Minimalny roczny wymiar zajęć dydaktycznych (obliczany na podstawie tygodniowej liczby lekcji, liczby tygodni i czasu trwania lekcji) wynosi 540 godzin zegarowych w szkole podstawowej, 870 w *Gimnaziu* (I etapie ogólnokształcącej szkoły średniej I stopnia), 900 w szkole sztuk pięknych i rzemiosła i 960 w niższym cyklu liceum.

c) Wielkość klas/podział uczniów na klasy

W roku szkolnym 2002/03 na 1 nauczyciela przypadało 18 uczniów w szkole podstawowej i 13 uczniów w szkole średniej I stopnia. Klasy liczyły średnio 20 uczniów. Zgodnie z przepisami klasy mogą liczyć od 10 do 30 uczniów. Klasy są koedukacyjne i składają się z uczniów w tym samym wieku. W szkole średniej I stopnia uczniowie, którzy są o co najmniej dwa lata starsi od uczniów w danej klasie, mogą uczęszczać na zajęcia wieczorowe. W szkole podstawowej wszystkich przedmiotów (z wyjątkiem religii, języków obcych, wychowania fizycznego i wychowania muzycznego) uczy tylko jeden nauczyciel, natomiast w szkole średniej I stopnia lekcje prowadzą nauczyciele poszczególnych przedmiotów.

d) Programy i treści nauczania

Ramowy program nauczania dla szkół podstawowych i średnich I stopnia, ustalany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, umożliwia szkołom opracowanie własnego planu lekcji i obejmuje podstawę programową oraz komponent programu nauczania, który samodzielnie przygotowują szkoły. Przedmioty nauczania są zgrupowane w siedmiu następujących obszarach programowych: język i komunikacja, matematyka i przedmioty przyrodnicze, ludzie i społeczeństwo, przedmioty humanistyczne i artystyczne, wychowanie fizyczne, technologie oraz poradnictwo i doradztwo zawodowe. Najważniejszymi przedmiotami są: język rumuński, języki obce, historia Rumunii i wychowanie fizyczne (stanowiące połowę tygodniowego wymiaru zajęć). Metod nauczania nie określa się ogólnie w przepisach, ale istnieją pewne zalecenia dotyczące alternatywnych podręczników, pracy domowej oraz wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie dydaktycznym.

e) Ocena, promocja i kwalifikacje

Nauczyciele oceniają uczniów przez cały rok szkolny. Uczniowie mający trudności w nauce mogą powtarzać klasę. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczniowie przechodzą automatycznie na następny poziom (bez egzaminów końcowych). Na zakończenie nauki w *Gimnaziu* uczniowie będą przystępować do państwowych sprawdzianów końcowych, opracowywanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Wyniki tych sprawdzianów wraz z wynikami uzyskanymi w ciągu czterech lat nauki w *Gimnaziu* będą umożliwiały uczniom wybranie jednej z dwóch rodzajów szkół, w których będą kontynuować naukę na poziomie średnim I stopnia: *Liceu* lub *Școală de Arte și Meserii*. Na zakończenie dwóch lat nauki w tych szkołach, czyli po ukończeniu w nich niższego cyklu kształcenia (co zbiega się w czasie z ukończeniem etapu kształcenia obowiązkowego) nie przeprowadza się egzaminów końcowych.

Absolwenci niższego cyklu *Liceu* otrzymują świadectwo ukończenia tego etapu, teczkę z dokumentami przydatnymi na dalszych etapach nauki oraz, na życzenie, kopię wykazu ocen uzyskanych w trakcie kształcenia obowiązkowego. Uczniów, którzy ukończyli niższy cykl *Liceu* przyjmuje się na wyższy cykl *Liceu* zgodnie z zasadami określonymi przez Ministerstwo Edukacji i Nauki i ogłaszanych na początku każdego roku szkolnego poprzedzającego przyjęcia.

Absolwenci niższego cyklu *Școală de Arte și Meserii* otrzymują świadectwo ukończenia tego etapu, teczkę z dokumentami przydatnymi na dalszych etapach nauki oraz, na życzenie, kopię wykazu ocen uzyskanych w trakcie kształcenia obowiązkowego. Ponadto, po zdaniu egzaminu potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji zawodowych, mogą oni otrzymać świadectwo kwalifikacji zawodowych I stopnia. Warunkiem przyjęcia do szkoły średniej II stopnia jest ukończenie przez absolwentów roku uzupełniającego.

5. Szkolnictwo średnie II stopnia i policealne

a) Rodzaje kształcenia

Rok uzupełniający (kształcenie zawodowe na poziomie szkoły średniej II stopnia)	Wiek: 16-17 lat
<i>Liceu – ciclul superior</i> (ogólnokształcąca i profilowana szkoła średnia II stopnia)	Wiek: 16-18/19 lat
<i>Școală postliceală</i> (szkoła policealna)	Wiek: 18-20/21 lat

Rok uzupełniający umożliwia wyrównanie wykształcenia do poziomu, jakiego wymaga się na wstępie do szkoły średniej II stopnia, oraz zdobycie kwalifikacji zawodowych na wyższym poziomie. W szkole średniej II stopnia (wyższym cyklu *Liceu*) prowadzi się kształcenie ogólne i profilowane, umożliwiające kontynuację nauki w szkole policealnej lub podjęcie studiów w uczelni. Kształcenie w szkole policealnej przygotowuje uczniów do uzyskania kwalifikacji zawodowych i podjęcia pracy zawodowej.

b) Kryteria przyjęć

Przyjęcia na rok uzupełniający i wyższy cykl *Liceu* odbywają się zgodnie z zasadami określonymi przez Ministerstwo Edukacji i Nauki i ogłaszanych na rok przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Na poziomie policealnym jedynie szkoły medyczne wymagają świadectwa maturalnego, wydawanego na zakończenie nauki w *Liceu*. Na ogół wszystkie szkoły policealne organizują egzaminy wstępne.

c) Programy i treści nauczania

Program nauczania dla roku uzupełniającego opracowuje się obecnie zgodnie z nową strukturą systemu edukacji. Ramowy program nauczania dla ogólnokształcących i profilowanych szkół średnich II stopnia, ustalany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, obejmuje 7 następujących obszarów: język i komunikacja, matematyka i przedmioty przyrodnicze, ludzie i społeczeństwo, przedmioty humanistyczne i artystyczne, wychowanie fizyczne, technologie oraz poradnictwo i doradztwo zawodowe. Znaczenie poszczególnych obszarów programowych zależy od typu szkoły. Programy nauczania dla szkół policealnych ustala Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz Ministerstwo Pracy, Opieki Socjalnej i Rodziny.

d) Ocena, promocja i kwalifikacje

Postępy uczniów w ramach wszystkich przedmiotów są oceniane przez nauczycieli w sposób ciągły przez cały rok szkolny. Nauczyciele podejmują również decyzję o powtarzaniu klasy przez uczniów.

Absolwenci roku uzupełniającego otrzymują świadectwo ukończenia tego etapu, teczkę z dokumentami przydatnymi na dalszych etapach nauki oraz, na życzenie, kopię wykazu uzyskanych ocen. Po zdaniu egzaminu zawodowego mogą również otrzymać świadectwo kwalifikacji zawodowych II stopnia. Absolwenci roku uzupełniającego, którzy posiadają świadectwo jego ukończenia i świadectwo kwalifikacji zawodowych II stopnia, mogą zostać przyjęci do szkoły średniej II stopnia (wyższy cykl *Liceu*), zgodnie z zasadami określonymi na rok przed rozpoczęciem każdego nowego roku szkolnego.

Na zakończenie wyższego cyklu *Liceu* przeprowadza się egzamin końcowy (*examen de bacalaureat*). Świadectwo maturalne wydawane po zdaniu tego egzaminu (*diplomă de bacalaureat*) umożliwia absolwentom przystąpienie do egzaminów wstępnych na studia w uczelni. Wszyscy uczniowie, którzy ukończyli szkołę średnią II stopnia – niezależnie od tego, czy uzyskali świadectwo maturalne, czy też nie – mogą przystąpić do egzaminów wstępnych do szkoły policealnej (medyczne szkoły policealne wymagają jednak posiadania *diplomă de bacalaureat*). Świadectwo ukończenia szkoły policealnej (*certificat de absolvire*) uprawnia do podjęcia pracy zawodowej.

6. Szkolnictwo wyższe

a) Rodzaje uczelni

Studia wyższe obejmują cykl krótki (2- i 3-letni) w kolegiach uniwersyteckich (*colegii universitare*) i cykl długi (od 4 do 6 lat), realizowany w uniwersytetach, instytutach i akademiach.

b) Warunki wstępu

Wszystkie uczelnie wymagają od kandydatów posiadania świadectwa maturalnego (*diplomă de bacalaureat*). Na studia przyjmuje się na podstawie egzaminów wstępnych, przeprowadzanych przez uczelnie zgodnie z ogólnymi kryteriami, które ustala Ministerstwo Edukacji i Nauki.

c) Kwalifikacje

Studenci, którzy posiadają kwalifikacje przyznawane przez kolegia (*diplomă de absolvire*), mogą kontynuować studia w uczelniach prowadzących długi cykl studiów, na tym samym lub pokrewnym kierunku, po zdaniu egzaminu wstępnego przeprowadzanego przez rady wydziałów. Długi cykl studiów kończy się egzaminem prowadzącym do tytułu *licențiat*. Absolwenci tego cyklu mogą kontynuować naukę w ramach podyplomowego systemu kształcenia.

7. Kształcenie specjalne

Obecnie w Rumunii opracowuje się politykę dot. kształcenia integracyjnego. Większość dzieci (27 165 uczniów w roku 2002/03) mających specjalne potrzeby edukacyjne uczęszcza do odpowiednich szkół specjalnych. Struktura kształcenia w tych szkołach jest bardzo zbliżona do struktury w szkolnictwie ogólnodostępnym.

8. Nauczyciele

Nauczycieli przedszkolnych (*educatori*) i nauczycieli szkół podstawowych (*învățători*) przygotowuje się w liceum pedagogicznym (szkole średniej II stopnia). *Institutori*, nauczyciele szkół podstawowych specjalizujący się w takich przedmiotach, jak języki obce, wychowanie muzyczne i wychowanie fizyczne, są absolwentami kolegiów uniwersyteckich, które prowadzą krótkie studia 2-letnie (dla absolwentów liceów pedagogicznych) lub 3-letnie (dla absolwentów innych liceów). Nauczyciele szkół średnich I i II stopnia (*profesori*) kończą studia długiego cyklu, trwające od 4 do 5 lat, zależnie od przedmiotu, którego mają uczyć. Nauczyciele akademicy muszą posiadać dyplom ukończenia studiów długiego cyklu oraz dyplom ukończenia studiów doktoranckich.

9. Aktualne reformy i priorytety w dziedzinie edukacji

Zmiany i ulepszenia wprowadza się w różnych obszarach i na różnych poziomach rumuńskiego systemu edukacji w sposób ciągły – zgodnie ze zmianami gospodarczymi, społecznymi, politycznymi oraz kulturowymi zachodzącymi w społeczeństwie.

A. Oświata

- **Przedłużenie okresu kształcenia obowiązkowego**

W wyniku znowelizowania Ustawy o oświacie, kształcenie obowiązkowe zostało przedłużone z 8 do 10 lat, począwszy od roku szkolnego 2003/04.

- **Obniżenie wieku rozpoczynania kształcenia obowiązkowego**

Począwszy od roku szkolnego 2003/04, uczniowie rozpoczynają kształcenie obowiązkowe w wieku 6 zamiast 7 lat. Uczniowie mogą jednak rozpocząć obowiązkową naukę w wieku 7 lat, jeżeli ich rodzice lub opiekunowie prawni złożą w tej sprawie pisemny wniosek. Mogą oni również rozpocząć naukę przed ukończeniem 6 lat, jeżeli osiągną wiek 6 lat do końca danego roku kalendarzowego oraz odpowiedni poziom rozwoju psychosomatycznego.

- **Nowa struktura szkolnictwa średniego I stopnia**

W wyniku znowelizowania Ustawy o oświacie, począwszy od roku szkolnego 2003/04, szkoła średnia I stopnia obejmuje cztery lata kształcenia ogólnego na poziomie średnim I stopnia w *Gimnaziu*, a następnie dwa lata kształcenia ogólnego lub profilowanego na poziomie średnim I stopnia, prowadzonego w ramach niższego cyklu liceum (*Liceu*), lub kształcenia zawodowego na poziomie średnim I stopnia w szkole sztuk pięknych i rzemiosła (*Școală de Arte și Meserii*).

- **Nowa struktura kształcenia w szkole średniej II stopnia**

Zgodnie z nowymi przepisami kształcenie po zakończeniu obowiązku szkolnego obejmuje:

- rok uzupełniający – odbywany po ukończeniu szkoły sztuk pięknych i rzemiosła, obejmujący zajęcia, które przygotowują do kontynuowania nauki w ramach wyższego cyklu liceum (*Liceu*) i uzyskania kwalifikacji zawodowych na wyższym poziomie;
- wyższy cykl nauki w liceum – obejmujący kształcenie ogólne i profilowane, trwający 2-3 lata zależnie od profilu/specjalizacji.

- **Reforma programów nauczania, służąca następującym celom:**

- uelastycznienie programów i planów nauczania,
- dostosowanie programów nauczania dla szkół podstawowych do potrzeb nowej grupy wiekowej (6-10 lat),
- opracowanie nowych programów nauczania dla dwóch cykli liceum,
- opracowanie nowych programów nauczania dla szkoły sztuk pięknych i rzemiosła oraz roku uzupełniającego,
- dostosowanie programów nauczania do indywidualnych potrzeb zgodnie ze zmianami zachodzącymi w społeczeństwie,
- rozwijanie umiejętności kreatywnego i krytycznego myślenia, korzystania z nowoczesnych technologii, rozwiązywania problemów itp.,
- rozwijanie umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy i kompetencji w nowych kontekstach, związanych z konkretnymi życiowymi sytuacjami,
- wykorzystywanie kształcenia obowiązkowego jako podstawy do rozwijania niezbędnych umiejętności i przygotowania uczniów do procesu uczenia się przez całe życie.

- **Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli i dyrektorów szkół**

Reforma kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli umożliwia nauczycielom:

- przyjęcie odpowiednich strategii nauczania i uczenia się, powiązanych z nowymi celami i treściami, które zostały określone w nowym ramowym programie nauczania,
- stosowanie nowych metod oceny procesu kształcenia i jego efektów.

Na szczeblu krajowym utworzono dwa organy, Krajowe Centrum Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli Oświaty i Krajowe Centrum Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego Kadry Kierowniczej Placówek Oświatowych, które mają monitorować zmiany w dziedzinie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli i dyrektorów szkół. Do najważniejszych zadań tych ośrodków należą:

- opracowywanie standardów kształcenia i doskonalenia zawodowego,
- określanie kryteriów i metod akredytowania programów doskonalenia zawodowego,
- akredytowanie różnych programów doskonalenia zawodowego opartych na ogólnokrajowych standardach,
- przygotowanie projektu dotyczącego finansowania doskonalenia zawodowego z różnych źródeł,
- nadzorowanie rozwoju kursów doskonalenia zawodowego,
- opracowanie programów kształcenia i doskonalenia zawodowego umożliwiających poświadczanie kwalifikacji w miejscu pracy i/lub uzyskiwanie pedagogicznych tytułów zawodowych,
- opracowanie nowej metodyki kursów doskonalenia zawodowego,

- opracowanie programów wsparcia dla młodych nauczycieli,
- określenie ścieżek rozwoju zawodowego nauczycieli,
- opracowanie strategii kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli na poziomie poniżej szkolnictwa wyższego,
- zapewnienie równowagi pomiędzy podażą i popytem na rynku kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli,
- analizowanie efektów kształcenia i doskonalenia nauczycieli,
- wspieranie szkoleń prowadzonych przez Centrum Pomocy Dydaktycznych dla Nauczycieli.

Oprócz kursów aktualizujących wiedzę i umiejętności w ramach rozwoju zawodowego, kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli obejmuje szkolenia dotyczące korzystania z komputera jako narzędzia dydaktycznego oraz rozwijające nowe umiejętności związane z wykorzystywaniem nowoczesnych technologii.

- **Usprawnienia w zakresie zarządzania szkołami i finansowania szkół**

Reformy związane z usprawnieniem zarządzania szkołami i ich finansowania obejmują:

- szkolenia dla dyrektorów szkół, które mają przygotować ich do wykonywania zadań związanych z zarządzaniem zasobami finansowymi i ludzkimi, jak również programami nauczania,
- modernizacja systemu informatycznego, niezbędnego do zarządzania edukacją na wszystkich poziomach,
- udoskonalenie ewaluacji procesu kształcenia,
- rozwijanie administracyjnych i finansowych kompetencji dyrektorów szkół.

Krajowa Rada ds. Finansowania Oświaty przedstawiła projekty strategii i metod finansowania publicznych placówek oświatowych. Nowy system finansowania uwzględnia specyficzne kryteria dla każdego rodzaju wydatków.

- **Kształcenie zawodowe**

Reforma kształcenia zawodowego dotyczy następujących aspektów:

- **Utworzenie szkół sztuk pięknych i rzemiosła**

Nowe szkoły sztuk pięknych i rzemiosła zastąpią placówki dotychczas prowadzące kształcenie na poziomie średnim II stopnia. Szkoły te będą prowadziły obowiązkowe kształcenie zawodowe dla uczniów zainteresowanych nurtem zawodowym. Po ukończeniu tej szkoły uczniowie będą otrzymywać świadectwo potwierdzające kompetencje zawodowe, odpowiadające kwalifikacjom zawodowym I stopnia.

- **Wprowadzenie roku uzupełniającego**

Rok uzupełniający ma ułatwić kontynuowanie nauki w ramach wyższego cyklu liceum i zdobywanie kwalifikacji zawodowych na wyższym poziomie.

- **Zmiany w programach nauczania**

W sytuacji, gdy z rynku pracy nadal nadchodzą niewyraźne sygnały, w programie kształcenia zawodowego wprowadza się szerokie profile, które umożliwiają zdobycie szerokiej specjalizacji i wielopoziomowych kwalifikacji. To rozwiązanie strategiczne zapewnia większą mobilność zawodową (pozwalając uniknąć ryzyka związanego z wąskimi kwalifikacjami) i zwiększa szanse integracji społecznej. Moduły wąskich specjalizacji można wówczas wykorzystywać w ramach dalszego kształcenia lub doskonalenia zawodowego.

Do programów nauczania wprowadzono nowe przedmioty, m.in. informatykę, przedsiębiorczość, kulturę obywatelską, języki obce oraz poradnictwo i doradztwo zawodowe, co ma wyrównać szanse i umożliwić absolwentom szkół zawodowych kontynuowanie nauki. Nowe programy nauczania pozwalają przyjąć podejście ponadprzedmiotowe, zgodne z zainteresowaniami uczniów oraz wymogami lokalnego środowiska biznesu.

- **Współpraca z partnerami społecznymi**

Społeczność lokalna, dysponująca rzetelnymi informacjami o lokalnym rynku pracy, może sugerować sposoby zaspokajania zapotrzebowania na określone kwalifikacje. Kształcenie i doskonalenie zawodowe prowadzi się w ramach systemu edukacji, z wykorzystaniem specjalnych programów inicjowanych i organizowanych przez instytucje publiczne i prywatne, w duchu partnerstwa społecznego.

B. Szkolnictwo wyższe

Reforma szkolnictwa wyższego ma ułatwić dostęp do studiów w uczelni, przyczynić się do podniesienia jakości kształcenia i badań naukowych, doprowadzić do decentralizacji zarządzania sprawami naukowo-dydaktycznymi i finansami uczelni oraz zachęcić uczelnie do współpracy z partnerami społecznymi.

Zgodnie z nową **Ustawą o organizacji studiów uniwersyteckich** (nr 288/2004), struktura tytułów oparta na **trzech głównych cyklach kształcenia** zostanie w pełni wprowadzona od roku akademickiego 2005/06. Dla każdego cyklu określone zostaną odrębne procedury przyjęć i uzyskiwania dyplomów ukończenia studiów. Czas trwania cykli studiów na różnych kierunkach i specjalizacjach zostanie ustalony przez Ministerstwo Edukacji i Nauki na podstawie propozycji Krajowej Rady Rektorów i zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów. W rumuńskim systemie szkolnictwa wyższego wprowadzone zostaną specjalne wymogi dotyczące tzw. zawodów regulowanych, zatwierdzone na szczeblu europejskim.

I cykl (studia licencjackie/inżynierskie) będzie obejmować od 180 do 240 punktów odpowiadających punktom ECTS, które można przenosić między programami lub uczelniami, i trwać **3-4 lata** zależnie od kierunku i specjalizacji. **II cykl** (studia magisterskie) będzie obejmować od 90 do 120 punktów, które można przenosić między programami lub uczelniami (wyjątkowo, zależnie od czasu trwania I cyklu, dolnym limitem może być 60 punktów), i trwać od **roku do 2 lat**. Obydwa cykle powinny umożliwiać uzyskanie co najmniej 300 punktów. W przypadku zawodów regulowanych standardami europejskimi, dwa cykle można połączyć w jeden **długi program studiów**, trwający **5-6 lat** i prowadzący do odpowiednika dyplomu magisterskiego. **III cykl** (studia doktoranckie), który został również zreformowany w ramach Procesu Bolońskiego, będzie trwać **3 lata**.

Ponadto, zgodnie z tą ustawą, począwszy od roku akademickiego **2005/06**, ECTS zostanie w pełni wprowadzony i stanie się obowiązkowym systemem dla wszystkich uczelni, a Suplement do Dyplomu będzie wydawany bezpłatnie każdemu absolwentowi w języku powszechnie używanym na szczeblu międzynarodowym.

Strategia rozwoju rumuńskiego szkolnictwa wyższego na lata 2002-2010 koncentruje się na zapewnieniu kompatybilności systemu rumuńskiego z innymi systemami europejskimi.

Najważniejsze reformy, związane przede wszystkim z Deklaracją Bolońską, dotyczą m.in. następujących aspektów:

- **Zapewnianie jakości**

- wyższe wymagania dotyczące zadań rektorów uczelni w zakresie zarządzania,
- przyspieszenie awansu kadry uczelnianej i udoskonalenie zasad przeprowadzania konkursów na wysokie stanowiska w uczelniach,
- lepsza selekcja i motywacja studentów,
- upowszechnianie oceny wewnętrznej i zewnętrznej jako instrumentów wspomagających zapewnianie jakości.

- **Kwalifikacje**

- ściślejsze powiązanie kwalifikacji uzyskiwanych w szkolnictwie wyższym z wymogami rynku pracy,
- monitorowanie integracji absolwentów na rynku pracy.

- **Reorganizacja procesu kształcenia**
 - promowanie systemów modułowych, opartych na „pakietach” zajęć,
 - opracowywanie polityki edukacyjnej dotyczącej kształcenia za pomocą mediów elektronicznych (e-kształcenia).
- **Promowanie rumuńskiego systemu szkolnictwa wyższego w innych systemach europejskich i w ramach współpracy międzynarodowej**
 - konsolidacja reform zgodnie z ewolucją europejskiego szkolnictwa wyższego,
 - promowanie współpracy europejskiej w ramach europejskich programów Socrates II i Leonardo II,
 - ułatwianie wymiany studentów i nauczycieli między uczelniami.

Opracowanie: Rumuńskie Biuro Eurydice

Bardziej szczegółowe informacje o systemach edukacji w Europie można znaleźć w prowadzonej przez EURYDICE bazie danych EURYBASE (<http://www.eurydice.org>).

Ostatnia aktualizacja: styczeń 2005